

OD-01-03

Protikorupčný program Slovenskej legálnej metrológie, n.o.

Bratislava, 26.06.2026

ÚVOD

Vláda SR schválila uznesením č. 31 z 21. januára 2026 k návrhu Národnej protikorupčnej stratégie Slovenskej republiky na roky 2026 – 2029 Národnú protikorupčnú stratégiu Slovenskej republiky na roky 2026 – 2029. Materiál komplexne upravuje protikorupčnú politiku SR a zdokonaľuje systém protikorupčnej prevencie. Reaguje na aktuálne výzvy a protikorupčné trendy v slovenskej spoločnosti a taktiež využíva medzinárodné skúsenosti v oblasti boja proti korupcii. Ambíciou je nahradiť formalistický, resp. úradnícky prístup k zápasu s korupciou prístupom, ktorý kladie dôraz na dosiahnutú účinnosť protikorupčných opatrení.

Protikorupčný program Slovenskej legálnej metrológie, n.o. (SLM) nadväzuje na Protikorupčný program Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) a je nástrojom na posilňovanie a presadzovanie protikorupčnej kultúry a zdokonalenie riadenia a rozpoznávania korupčných rizík v podmienkach SLM. Pri jeho príprave sa postupovalo v súlade s osnovou Protikorupčného programu ÚNMS SR a pri stanovení Protikorupčných opatrení sa vychádzalo z opatrení stanovených ÚNMS SR. Vo svojom protikorupčnom programe SLM zohľadňuje predpoklad, že účinné predchádzanie korupcii je omnoho hospodárnejšie, než samotný proces riešenia prípadov, keď korupcia už vznikne.

SLM posudzuje a vyhodnocuje existujúce korupčné riziká a zavádza konkrétne systémové opatrenia zamerané na prevenciu korupcie a podporu protikorupčného správania na všetkých úrovniach, úsekoch, odboroch či pracoviskách SLM.

Adresátmi tohto protikorupčného programu sú zamestnanci SLM. Účelom je poskytnúť im súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcii, najmä prostredníctvom riadenia korupčných rizík a znižovania priestoru na ich vznik a existenciu.

POUŽITÉ SKRATKY

EK	Európska komisia
EŠIF	Európske štrukturálne a európske fondy
EÚ	Európska únia
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
PKP SLM	Protikorupčný program Slovenskej legálnej metrológie, n.o.
SLM	Slovenská legálna metrológia, n.o.
SR	Slovenská republika
TZ	zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
ÚMNS SR	Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR

VYMEDZENIE POJMOV

Na účely Protikorupčného programu SLM sa vymedzujú nasledujúce pojmy:

Korupcia

Vymedzenie pojmu korupcia ako zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb sa opiera o Dohovor OSN proti korupcii.¹ Podobne aj EK v súvislosti s EŠIF používa všeobecné vymedzenie pojmu korupcia, ktorú vníma ako „zneužitie (verejného) postavenia na osobný prospech“.² Zdôrazňuje, že korupčnými platbami či transakciami sa napomáha mnohým ďalším druhom podvodov, ako sú napríklad falošné fakturácie, fiktívne výdavky alebo neplnenie zmluvných záväzkov.

Aj keď v čase vypracovávania tohto dokumentu samotný pojem korupcia nie je ako termín v slovenských právnych predpisoch osobitne vymedzený, v TZ sa v § 328 až § 336b uvádzajú druhy konaní súvisiacich s korupciou či úplatkárstvom. Termín korupcia má preto v tomto dokumente generický význam, ktorý zahŕňa nielen všetky uvedené druhy konania, ale aj akékoľvek ďalšie konania poškodzujúce verejný záujem. Zahŕňa takisto zneužívanie moci, právomoci, vplyvu či postavenia, navádzanie na takéto zneužitie, klientelizmus, protekcionárstvo, vydieranie, konflikt záujmov, nezákonný lobing, poskytovanie a prijímanie nenáležitých výhod bez poskytovania protislužby a spreneveru verejných zdrojov.

Za trestný čin sa považuje aj neoznámenie trestného činu korupcie – či už neoznámenie pokusu o korupciu alebo informácie o tom, že sa niekto dopustil korupcie. Najčastejšie formy korupcie s ktorými môžu prísť zamestnanci pri výkone svojej práce do kontaktu sú:

Prijímanie úplatku (tzv. pasívna korupcia) znamená prijať, žiadať alebo si dať sľúbiť, či už priamo alebo cez sprostredkovateľa úplatok – plnenie majetkovej alebo nemajetkovej povahy, na ktoré osoba nemá nárok, pričom za tento úplatok koná alebo nekoná (zdrží sa konania) tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, postavenia, funkcie či povolania.

Podplácanie (tzv. aktívna korupcia) znamená ponúkať, sľúbiť alebo poskytnúť, či už priamo alebo cez sprostredkovateľa úplatok – plnenie majetkovej alebo nemajetkovej povahy, na ktoré nemá podplácaná osoba nárok, pričom za tento úplatok podplácaná osoba koná alebo nekoná (zdrží sa konania) tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, postavenia, funkcie či povolania.

Nepriama korupcia znamená prijímanie, žiadanie alebo sľúbenie úplatku – plnenia majetkovej alebo nemajetkovej povahy, či už priamo alebo cez sprostredkovateľa, pre seba alebo iného, za to, že svojim vplyvom bude osoba pôsobiť na iného, aby ten poskytol podplácajúcej osobe určité výhody spočívajúce v porušení svojich povinností vyplývajúcich zo zamestnania, postavenia, funkcie či povolania alebo na podplácanie takejto, na iného pôsobiacej osoby.

¹ Článok 15 a nasl. Dohovoru Organizácie spojených národov proti korupcii (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 434/2006 Z. z.).

² Dokument EK - Posúdenie rizika podvodu a účinné a primerané opatrenia proti podvodom, Európske štrukturálne a investičné fondy – usmernenia pre členské štáty a orgány zapojené do programu, 16.06.2014, Európska komisia, EGESIF 14-0021-00 (https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/guidance_fraud_risk_assessment_sk.pdf).

Neoznámenie trestného činu korupcie (neoznámenie pokusu o korupciu alebo informácia o tom, že sa niekto dopustil korupcie), o ktorom sa zamestnanec hodnoverne dozvedel, je taktiež postihované v rovine trestnoprávnej.

Medzi typické znaky korupcie sa považuje konanie v tajnosti, v rozpore s dobrými mravmi, medzi dvomi alebo viacerými stranami, pričom často býva okrem iného spojená s nátlakom na niektorú zo strán a priame alebo nepriame poškodenie tretích osôb.

Korupčné riziko

V užšom zmysle sa pod týmto pojmom rozumie existencia príležitosti, pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie a nákladov spojených s touto korupciou. Zahŕňa aj príčiny alebo podmienky, ktoré uľahčujú vznik situácie priaznivej pre podplácanie, korupciu, korupčné správanie alebo konanie.

Protikorupčná prevencia

Pod týmto pojmom sa rozumejú systematické postupy na:

- a) odhaľovanie a odstraňovanie príčin, príležitostí a podmienok priaznivých pre vznik a existenciu korupcie;
- b) znižovanie a odstraňovanie korupčných rizík;
- c) zníženie pravdepodobnosti alebo možnosti vzniku korupcie;
- d) odrádzanie osôb od páchania trestných činov korupcie a
- e) posilňovanie kultúry etiky, integrity a protikorupčného povedomia.

Verejný záujem

Záujem trvalo a udržateľne zlepšovať v súlade so zásadami právneho štátu a všeobecne uznávanými zásadami etiky a morálky kvalitu života, životných podmienok a blahobytu všetkých občanov alebo väčšiny občanov. Verejný záujem ako predmet sústredeného úsilia sa však nechápe ako svojvôľa na úkor ostatných osôb, ale ako oprávnený nárok, pri ktorom sa nezhorší situácia ostatných osôb a dodržia sa stanovené princípy demokracie a právneho štátu.

ZÁKLADNÉ PRÁVNE PREDPISY RELEVANTNÉ Z HĽADISKA KORUPCIE A MOŽNÝCH KORUPČNÝCH RIZÍK

Rámec pôsobnosti SLM je vymedzený nasledovnými právnymi predpismi vytvárajúcimi právny základ pre minimalizovanie možného korupčného správania v SLM v oblasti jej pôsobnosti, pričom SLM dlhodobo a cielene participuje na protikorupčnom pôsobení v rámci predmetu svojej činnosti a zákonných kompetencií.

Medzi základné právne predpisy relevantné z hľadiska možných korupčných rizík v SLM, patria:

- Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov;

- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých Zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 157/2018 Z. z. o metrológii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

VÝCHODISKÁ PROTİKORUPČNÉHO PROGRAMU SLM

SLM vychádza pri tvorbe protikorupčného programu SLM z Národnej protikorupčnej stratégie Slovenskej republiky na roky 2026 - 2029 a ÚNMS SR, v ktorom zohľadní základné faktory, ktoré môžu pomôcť alebo ohroziť úspešnosť jeho realizácie.

Hlavnou úlohou stratégie je znížiť priestor pre vznik a existenciu korupčných rizík vo verejnej správe, zlepšiť efektívnosť riadenia korupčných rizík na všetkých úrovniach verejnej správy a zvýšiť účinnosť prevencie korupcie.

Faktory s priaznivým vplyvom na realizáciu PKP SLM

- a) konkrétne prejavená vôľa bojovať proti korupcii a eliminovať korupčné riziká,
- b) podpora vedenia SLM pri vypracovaní a zavedení protikorupčného programu v SLM,
- c) dodržiavanie už existujúceho etického kódexu, a smernice „Zásady podávania, preverovania a evidovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti“ ako aj novovytvorených protikorupčných pravidiel,
- d) celospoločenský záujem a rastúci tlak verejnosti na riešenie problémov spojených s korupciou,
- e) interné prostredie a komunikácia vo vnútri organizácie vytvárajúca priaznivé predpoklady pre úspešné implementovanie účinných protikorupčných opatrení, posilňovanie protikorupčnej firemnej kultúry a odmietanie korupcie,
- f) spravodlivé odmeňovanie za vykonanú prácu,
- g) transparentnosť interných procesov podporujúcich princíp vnútornej kontroly.

Faktory s nepriaznivým vplyvom na realizáciu PKP SLM

- a) vysoká miera tolerancie drobnej korupcie zo strany verejnosti a jej nezáujem na riešení celospoločenských problémov,
- b) nízka dôvera zamestnancov v efektívnosť uplatňovania zavedených protikorupčných pravidiel v praxi,
- c) obava zamestnancov z oznamovania korupcie, resp. iného protispoločenského konania a s tým súvisiaca nízka pravdepodobnosť odhalenia prípadov korupčného správania,
- d) vnímanie uplatňovania zavedených protikorupčných pravidiel a etických zásad v rámci organizácie ako formálne.

PRIORITY A CIELE PROTIKORUPČNÉHO PROGRAMU

Priorita 1.: Presadzovať a chrániť verejný záujem prostredníctvom znižovania priestoru a príležitostí pre korupciu.

Cieľom je:

- Presadiť silnú kultúru verejnej integrity a vytvoriť také prostredie, v ktorom sa zdôrazňuje ochrana verejného záujmu a ktoré otvorene odmieta korupčné chovanie.
- Znižovať priestor a príležitosti pre korupciu identifikovaním možných korupčných rizík.
- Zabezpečenie podmienok pre účinné a bezpečné oznamovanie podozrení z korupcie a inej protispoločenskej činnosti.
- Zavedenie a udržiavanie funkčného systému kontroly a odhaľovania korupčných rizík a činností.

Priorita 2: Zvyšovanie protikorupčného povedomia zamestnancov SLM prostredníctvom protikorupčného vzdelávania.

Cieľom je:

- Rozvíjať protikorupčné povedomie zamestnancov a poskytovať protikorupčnú odbornú prípravu prostredníctvom protikorupčného vzdelávania.

RIADENIE KORUPČNÝCH RIZÍK

Riadenie korupčných rizík predstavuje jednu z najdôležitejších súčastí protikorupčnej politiky, pričom na jej základe sa uskutočňuje identifikácia jednotlivých korupčných rizík, rizikových oblastí, procesov a činností z pohľadu korupcie.

Riadením rizík sa rozumie systematické uplatňovanie politík, postupov a praxe riadenia na úlohy týkajúce sa analýzy, hodnotenia a ovládnutie rizík.³ Rozumie sa tým proces zisťovania a posudzovania potenciálnych vnútorných a vonkajších rizík, ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na dosiahnutie cieľov organizácie a uskutočňovanie nevyhnutných kontrol na udržanie miery korupčného rizika na prijateľnej úrovni alebo na zníženie následkov možného rizika na prijateľnej úrovni.⁴ Posudzuje sa závažnosť korupčných rizík z hľadiska ich vplyvu na činnosť, ciele a dôveryhodnosť organizácie, analyzujú sa ich príčiny a vytvára sa podklad na prijatie nápravných opatrení na oslabenie alebo odstránenie korupčných rizík.

Je dôležité dôsledne sledovať zmeny a varovné signály v organizácii. Tie by mali byť detekované, následne vyhodnotené a mali by k nim byť prijaté nápravné opatrenia. Pomôckou pri identifikácii rizík môže byť zoznam rizík zverejnený a priebežne dopĺňaný na:

<https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/19499-sk/metodicke-odporucanie-k-riadeniu-korupcnych-rizik/?cst=7742343511138988339>

PROTIKORUPČNÉ OPATRENIA

Vzhľadom na vykonanú analýzu jednotlivých rozhodovacích procesov a činností v SLM sa týmto protikorupčným programom ukladajú nasledujúce opatrenia:

1. Aktualizovať podľa potreby interné dokumenty a predpisy spoločnosti vrátane zmluvnej dokumentácie spoločnosti o ustanovenia zdôrazňujúce silnú protikorupčnú orientáciu.
Cieľ: Presadiť silnú kultúru verejnej integrity a vytvoriť také prostredie, v ktorom sa zdôrazňuje ochrana verejného záujmu a ktoré otvorene odmieta korupčné chovanie.
2. Nepretržite monitorovať interné a externé prostredie SLM z protikorupčného hľadiska a analyzovať jej protikorupčnú odolnosť.
Cieľ: Presadiť silnú kultúru verejnej integrity a vytvoriť také prostredie, v ktorom sa zdôrazňuje ochrana verejného záujmu a ktoré otvorene odmieta korupčné chovanie.
3. Aktualizovať a uplatňovať interný predpis, ktorým sa upravujú podmienky vnútorného systému preverovania oznámení súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti vrátane korupcie a zaviesť nové nástroje a podnecovať k využívaniu existujúcich nástrojov na prijímanie oznámení o podozreniach z korupcie, korupčného správania a protispoločenskej činnosti (e-mailovú adresu, tel. linku).
Cieľ: Zabezpečenie podmienok pre účinné a bezpečné oznamovanie podozrení z korupcie a inej protispoločenskej činnosti.
4. Dohliadať na plnú uplatniteľnosť tohto Protikorupčného programu a zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu.

³ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 402/2013 z 30. apríla 2013 o spoločnej bezpečnostnej metóde hodnotenia a posudzovania rizík, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 352/2009.

⁴ Jure Škrbec (2016), Corruption Risk Management: Addendum to the Risk Management Guidelines, https://www.dksk.mk/fileadmin/user_upload/1_CORRUPTION_RISK_MANAGEMENT_-_Adendum.pdf. Táto definícia sa vzťahuje analogicky aj na riadenie korupčných rizík

Cieľ: Zavedenie a udržiavanie funkčného systému kontroly a odhaľovania korupčných rizík a činností.

5. Zvyšovanie protikorupčného povedomia zamestnancov prostredníctvom protikorupčného vzdelávania. SLM musí primerane a vhodne rozvíjať protikorupčné povedomie zamestnancov a poskytovať protikorupčnú odbornú prípravu.

Cieľ: Rozvíjať protikorupčné povedomie zamestnancov a poskytovať protikorupčnú odbornú prípravu prostredníctvom protikorupčného vzdelávania.

MONITOROVANIE, HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA PKP SLM

Cieľom monitorovania PKP SLM je vzhľadom na stanovené priority a ciele priebežne sledovať vykonávanie prijatých opatrení, ktoré majú viesť k oslabeniu alebo odstráneniu identifikovaných rizík.

Monitorovanie je proces, ktorým sa permanentne overuje správne navrhnutie protikorupčného programu, dosahovanie cieľov a účinnosť navrhnutých opatrení a postupov.

Na zabezpečenie riadneho a bezproblémového priebehu monitorovania je nutná spolupráca a súčinnosť všetkých útvarov SLM.

Protikorupčný program SLM je otvoreným dokumentom, ktorý sa v záujme zvyšovania účinnosti prevencie korupcie bude v prípade potreby aktualizovať.

Monitorovanie a hodnotenie bude vykonávané raz ročne a to do 30. apríla nasledujúceho kalendárneho roka, pričom z výsledkov bude vypracovaná hodnotiacia správa o plnení PKP SLM.